

**KNMT- handleiding:
Niet-aangaan of beëindigen
behandelingsovereenkomst
2023**

Colofon

KNMT-handleiding: niet-aangaan of beëindigen behandelingsovereenkomst (2023)

De KNMT-handleiding: niet-aangaan of beëindigen behandelingsovereenkomst is een uitgave van de KNMT.

Eindredactie
KNMT, Utrecht

Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde (KNMT)
Orteliuslaan 750, Postbus 4141
3502 HC Utrecht
telefoon: 030 607 6276
e-mail: info@knmt.nl
website: www.knmt.nl

© 2023 KNMT

Alle rechten voorbehouden. Alle auteursrechten ten aanzien van dit document berusten bij de KNMT.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen, mag niets uit dit document worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de KNMT.

Hoewel aan de totstandkoming van dit document de uiterste zorg is besteed, kan de KNMT niet instaan voor eventuele (druk)fouten en onvolledigheden en aanvaardt de KNMT deswege geen aansprakelijkheid.

Inhoudsopgave

Inhoud

1	Inleiding	4
2	Wanneer kan de tandarts een patiënt weigeren in de praktijk?	5
3	Wanneer komt de behandelingsovereenkomst tot stand?	6
4	Wanneer kan de tandarts een behandelingsovereenkomst weigeren?	7
5	Wanneer kan de tandarts een behandelingsovereenkomst beëindigen?	8
6	Wanneer kan de patiënt een behandelingsovereenkomst beëindigen?	12
7	Behandelingsovereenkomst met familieleden van de tandarts	13

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Deze handleiding vervangt de 'notitie beëindigen of niet-aangaan van een behandelingsovereenkomst' uit 2012. Het is een vertaling van wet- en regelgeving op het gebied van het niet-aangaan of beëindigen van een behandelingsovereenkomst. Aanleiding voor de herziening was het van kracht worden van nieuwe wet- en regelgeving. Zo liggen onder andere de aanpassingen van de Wet op de Geneeskundige Behandelingsovereenkomst (WGBO) en recente jurisprudentie aan de basis van deze update.

1.2 Gebruikers van de handleiding

De KNMT-handleiding 'behandelingsovereenkomst: niet-aangaan of beëindigen' is bedoeld voor tandartsen en tandartsspecialisten.

1.3 Doel van de handleiding

De WGBO bepaalt dat de tandarts behoudens gewichtige redenen de behandelingsovereenkomst met de patiënt (of diens vertegenwoordiger) niet kan opzeggen (art. 7:460 BW). In deze handleiding wordt uiteengezet in welke situaties en onder welke voorwaarden een behandelingsovereenkomst kan worden beëindigd. Daarnaast wordt stilgestaan bij de inschrijving van nieuwe patiënten en bij de vraag of, en zo ja hoe de praktijk dit kan weigeren.

1.4 Toelichting op de KNMT-handleiding

Tandartsen krijgen dagelijks te maken met de WGBO, een uitgebreide wet die de relatie regelt tussen patiënt en zorgverlener. Deze handleiding heeft een belangrijke functie, namelijk hen ondersteunen om op een laagdrempelige manier de WGBO toe te passen in de praktijk, specifiek als het gaat om het niet-aangaan of beëindigen van de behandelingsovereenkomst.

1.5 Leeswijzer

Achtereenvolgens komen in deze handleiding aan de orde wanneer de tandarts een patiënt mag weigeren in de praktijk (hoofdstuk 2), wanneer een behandelingsovereenkomst tot stand komt (hoofdstuk 3), wanneer de tandarts een behandelingsovereenkomst kan weigeren (hoofdstuk 4) dan wel kan beëindigen, (hoofdstuk 5) en hoe een patiënt een behandelingsovereenkomst kan beëindigen (hoofdstuk 6). In het laatste hoofdstuk (7) wordt ingegaan op de behandelingsovereenkomst met familieleden. Onderstreepte teksten zijn doorgelinkt naar externe documenten of websites.

Omwille van de leesbaarheid wordt in de tekst verder gesproken van 'deze handleiding'. Verder geldt dat waar wordt gesproken in de mannelijke vorm ('hij' dan wel 'zijn') hiermee ook 'zij' of 'hen' kan worden aangeduid en dat waar wordt gesproken over 'tandarts' ook de tandarts-specialist wordt bedoeld.

2 Wanneer kan de tandarts een patiënt weigeren in de praktijk?

Als een persoon zich tot de praktijk wendt met de vraag of hij patiënt kan worden, dan is er (nog) geen behandelingsovereenkomst. Daarvan is pas sprake wanneer de tandarts in gaat op een concrete hulpvraag van de patiënt.

In de **Gedagsregels voor Tandartsen** staat dat een tandarts niet verplicht is een patiënt in zijn praktijk op te nemen. Maar in de praktijk zijn er 3 redenen op grond waarvan je een patiënt niet mag weigeren:

1. Het in artikel 1 van de Grondwet neergelegde discriminatieverbod.
2. Eventuele eerder gemaakte afspraken, bijvoorbeeld met een zorgverzekeraar.
3. Eventuele gedragingen van de tandarts, waaruit een patiënt kon en mocht afleiden dat hij als patiënt is ingeschreven.

Een praktijk mag dus zelf bepalen wie zij als patiënt aanneemt, maar de keuze om een patiënt niet aan te nemen moet goed onderbouwd zijn. De argumenten dienen zuiver, toetsbaar en objectief te zijn en hangen daarmee af van alle specifieke omstandigheden.

Een voorbeeld van een situatie waarin nieuwe patiënten geweigerd mogen worden, is een patiëntenstop. Van belang is daarbij dat de praktijk de patiëntenstop duidelijk zichtbaar vermeldt op de website.

3 Wanneer komt de behandelingsovereenkomst tot stand?

Een behandelingsovereenkomst komt tot stand op het moment dat een patiënt (of zijn vertegenwoordiger¹) zich met een concrete zorgvraag tot de tandarts wendt en de tandarts op deze zorgvraag in gaat. Zodra de behandelingsovereenkomst tot stand is gekomen, is de WGBO van toepassing.

Hierbij moet het wel gaan om handelingen gericht op een individu. Door een algemeen, niet op de patiënt gericht advies, bijvoorbeeld een poetsinstructie op de praktijkwebsite, komt geen behandelingsovereenkomst tot stand.

Doorgaans start de behandelingsovereenkomst dus al in de voorfase, nog voor een consult heeft plaatsgevonden. Bijvoorbeeld wanneer de patiënt in de wachtkamer wacht op zijn afspraak. Ook als er in het kader van een verwijzing patiëntgegevens naar de tandarts zijn doorgestuurd, bijvoorbeeld brieven en verslagen, ter voorbereiding op een gepland consult dan is er in principe al sprake van een behandelingsovereenkomst.

In die gevallen waar er nog twijfel bestaat of er sprake is van een behandelingsovereenkomst, is het advies om ervan uit te gaan dat er inderdaad een behandelingsovereenkomst tot stand is gekomen.

¹ Als een patiënt minderjarig en/of wilsonbekwaam is, wordt hij vertegenwoordigd door een andere persoon (artikel 7:465 BW). Zie voor meer informatie de [KNMT richtlijn Patiëntendossier](#) (paragraaf 5.2)

4 Wanneer kan de tandarts een behandelingsovereenkomst weigeren?

Wanneer een patiënt zich met een specifieke hulpvraag tot de tandarts wendt en deze hier op in gaat, ontstaat een behandelingsovereenkomst. De tandarts kan een behandelingsovereenkomst niet zomaar zonder reden weigeren. Dat kan enkel wanneer daar een gewichtige reden voor is.

4.1 Gewichtige redenen

Deze redenen staan niet expliciet omschreven in de WGBO, maar volgen uit uitspraken van de (tucht)rechter. Het is van belang dat de reden van weigering onderbouwd wordt en dat de zorgvuldigheidseisen in acht genomen worden.

De drie belangrijkste redenen om een behandelingsovereenkomst te weigeren zijn:

- a. De aard of omvang van de hulpvraag gaat de expertise of mogelijkheden van de tandarts te buiten of de hulpvraag sluit niet aan bij de visie of de professionele verantwoordelijkheid van de tandarts².
- b. Door bekendheid met de patiënt ontbreekt bij voorbaat een vertrouwensbasis voor de behandelingsovereenkomst³.
- c. De tandarts heeft een aanzienlijk belang, meestal organisatorisch, om de behandelingsovereenkomst niet aan te gaan.

4.2 Zorgvuldigheidseisen

Op grond van (één of meer) bovengenoemde gewichtige redenen mag de tandarts besluiten geen behandelingsovereenkomst aan te gaan. Maar hij mag dat alleen doen als hij voldoet aan de volgende zorgvuldigheidseisen:

1. De tandarts voert zelf een gesprek met de patiënt over zijn weigering en is bereid deze met argumenten te onderbouwen.
2. Op verzoek van de patiënt of als de tandarts daar zelf redenen voor heeft, bevestigt hij schriftelijk hetgeen mondeling is besproken.
3. Indien de tandarts een voorbehoud wil kunnen maken, moet bij de eerste afspraak duidelijk zijn dat het hier gaat om een kennismaking en niet om een behandeling van een zorgvraag.
4. De tandarts verstrekt, met toestemming van de patiënt, de eventuele gegevens aan een andere behandelaar.

Wanneer de tandarts onderbouwd heeft besloten om geen behandelingsovereenkomst aan te gaan met de patiënt dan heeft hij nog wel de plicht om spoedzorg te verlenen. Spoedzorg mag immers nooit geweigerd worden⁴. Zie hiervoor de **KNMT-praktijkrichtlijn Opvang tandheelkundige spoedgevallen buiten reguliere openingstijden**.

² ECLI:NL:TGZRZWO:2018:178

³ ECLI:NL:TGZCTG:2015:87, ECLI:NL:TGZCTG:2015:85 en ECLI:NL:TGZRZWO:2013:YG2815

⁴ Dit volgt uit de Gedragsregels voor tandartsen

5 Wanneer kan de tandarts een behandelingsovereenkomst beëindigen?

Het beëindigen van de behandelingsovereenkomst door de tandarts is alleen mogelijk als daar een **gewichtige reden** voor is. Ook deze gewichtige redenen staan niet expliciet omschreven in de WGBO, maar volgen veelal uit uitspraken van (tucht)rechters. De tandarts dient hier terughoudend mee om te gaan en rekening te houden met de gezondheidstoestand en de afhankelijkheid van de patiënt. Er moet daarnaast rekening worden gehouden met een aantal **zorgvuldigheidseisen**.

5.1 Gewichtige redenen

De vijf meest voorkomende gewichtige redenen zijn:

1. De aard en/of omvang van de hulpvraag wijzigt wezenlijk en gaat de expertise of de mogelijkheden van de tandarts te buiten.
2. De patiënt vertoont grensoverschrijdend gedrag.
3. De tandarts heeft een ernstig conflict met de patiënt en/of de patiënt wil niet meewerken aan de behandeling.
4. De patiënt weigert bij herhaling een rekening te betalen.
5. De tandarts heeft een aanzienlijk belang bij het beëindigen van de behandelingsovereenkomst.

5.1.1. De aard en/omvang van de hulpvraag wijzigt wezenlijk

Als de hulpvraag van de patiënt wezenlijk verandert en de tandarts deze zorg niet kan bieden of de expertise te boven gaat dan kan dit een reden zijn om de behandelingsovereenkomst te beëindigen. De tandarts zorgt dan zelf voor overdracht aan een (gedifferentieerd) collega, maar blijft in de tussenliggende periode beschikbaar voor spoedzorg. Zie hiervoor de **KNMT-praktijkrichtlijn Opvang tandheelkundige spoedgevallen buiten reguliere openingstijden**.

5.1.2. Grensoverschrijdend gedrag van de patiënt

Om tot eenzijdige beëindiging van de behandelingsovereenkomst over te mogen gaan, moet er sprake zijn van een ernstige situatie waarbij geen perspectief gezien wordt op herstel. Het kan hier gaan om grensoverschrijdend gedrag van de patiënt tegenover de tandarts zelf of tegenover anderen, zoals de assistent of andere patiënten. De patiënt doet bijvoorbeeld herhaaldelijk discriminerende, seksistische of uiterst negatieve uitlatingen. Of uit zich fysiek agressief of veroorzaakt op andere manieren overlast in de praktijk. Andere vormen van grensoverschrijdend gedrag zijn ernstige bedreiging met geweld, bedrog en stalking⁵.

Als de patiënt grensoverschrijdend gedrag vertoont, is het voorts de verantwoordelijkheid van de tandarts om als eerste te proberen om de situatie weer in goede banen te leiden. Over het algemeen ziet een (tucht)rechter een eenmalige grensoverschrijdende uitlating van de patiënt namelijk niet als voldoende gewichtige reden om de behandelingsovereenkomst eenzijdig te beëindigen. De tandarts moet incidenteel grensoverschrijdend gedrag kunnen opvangen. Daarom zal hij in een dergelijke situatie in ieder geval moeten proberen de relatie te herstellen. Pas als de patiënt desondanks doorgaat met grensoverschrijdend gedrag, kan de tandarts, met inachtneming van de zorgvuldigheidseisen (paragraaf 5.2), de behandelingsovereenkomst beëindigen.

Soms kan het zijn het gedrag van de patiënt samenhangt met de aard van de ziekte waaraan de patiënt lijdt, bijvoorbeeld in geval van psychische aandoeningen. In dat geval zal de tandarts nog terughoudender moeten zijn in het beëindigen van de behandelingsovereenkomst. Waar mogelijk zal de tandarts per situatie bekijken of het mogelijk is de patiënt te verwijzen naar een andere zorgverlener, bijvoorbeeld een Centrum voor Bijzondere Tandheelkunde.

⁵ ECLI:NL:TGZRZWO:2016:110

Beëindiging met onmiddellijke ingang

Het met onmiddellijke ingang beëindigen van de behandelingsovereenkomst is alleen geoorloofd als er sprake is van een zeer dringende reden, zoals uiterst agressief gedrag. De tandarts dient daarbij wel te bepalen of het gedrag niet samenhangt met de aard van de ziekte waaraan de patiënt lijdt.

Beëindiging van de relatie met gezinsleden vanwege (grensoverschrijdend) gedrag van een patiënt

Wanneer de tandarts een behandelingsovereenkomst met een patiënt beëindigt dan is dat op zichzelf onvoldoende reden om ook de behandelingsovereenkomst met diens gezinsleden op te zeggen. Dat geldt helemaal als de behandelingsovereenkomst al jaren bestaat en de gezinsleden aangeven buiten het conflict te willen blijven.

Beëindiging vanwege (grensoverschrijdend) gedrag van gezinsleden en/of de vertegenwoordiger van de patiënt

Heeft de tandarts een behandelingsovereenkomst met een patiënt die een vertegenwoordiger heeft en is de vertrouwensrelatie met deze vertegenwoordiger ernstig verstoord, dan is er niet snel sprake van een gewichtige reden. De patiënt kan dan namelijk de dupe worden van het gedrag van zijn vertegenwoordiger. Tegelijkertijd kan de opstelling van de vertegenwoordiger, of van een (ander) gezinslid de zorg aan een patiënt dusdanig bemoeilijken dat de tandarts de patiënt niet meer goed kan behandelen. In dat geval kan er wel sprake zijn van gewichtige redenen voor een zorgvuldige beëindiging van de behandelingsovereenkomst met de patiënt⁶. Of deze opzegging gerechtvaardigd is, hangt mede af van de ernst van de gedragingen van deze derde persoon en de aard van de relatie (vertegenwoordiger of niet) tussen deze persoon, de patiënt en de tandarts.

5.1.3. Ernstig conflict of niet meewerken aan behandeling

De tandarts kan een behandelingsovereenkomst in principe alleen eenzijdig beëindigen als er sprake is van een ernstige situatie, waarbij geen perspectief is op herstel. Een voorbeeld hiervan is de situatie dat een tandarts en de patiënt van mening verschillen of onenigheid krijgen over een te volgen behandeling of doorverwijzing. Het moet dan wel om een ernstige situatie gaan: het feit dat de patiënt zich niet houdt aan het behandelingsplan of een second opinion wenst, is geen gewichtige reden om de behandelingsovereenkomst op te zeggen. Een voorbeeld hiervan kan zijn dat een patiënt kronen wenst op elementen die parodontaal volledig ongeschikt zijn en bij klachten aan enkele van die elementen weigert hij of zij extractie maar eist endodontische behandeling en kroon- en brugwerk.

De tandarts kan de behandelingsovereenkomst wel beëindigen als de houding van de patiënt ernstige consequenties heeft voor zijn behandeling en/of voor de tandarts. Van de tandarts mag worden verwacht dat hij probeert om medewerking van een patiënt te krijgen voor een behandeling. Er mag echter niet worden verwacht dat de tandarts keer op keer blijft proberen om de patiënt aan de behandeling te laten meewerken. Als de patiënt voortdurend blijft weigeren, kan de tandarts de behandelingsovereenkomst beëindigen.

Hetzelfde geldt als:

- Een patiënt (na diverse contactpogingen en waarschuwingen) niet in contact treedt met de tandarts. Het gaat hier nadrukkelijk niet om patiënten die geen controle willen inplannen, dit is geen reden om de behandelingsovereenkomst op te zeggen of de patiënt uit te schrijven.
- Een patiënt opzettelijk relevante informatie achterhoudt, terwijl het wel in zijn vermogen ligt om die te geven en die informatie voor een goede hulpverlening noodzakelijk is.

5.1.4. Weigeren om rekeningen te betalen

Wanneer de patiënt herhaaldelijk weigert een rekening te betalen, kan dat reden zijn voor de tandarts om de behandelingsovereenkomst eenzijdig te beëindigen. Een enkele betalingsweigering is over het algemeen onvoldoende. De situatie moet zodanig zijn, dat in redelijkheid niet van de tandarts kan worden gevraagd om de behandelingsovereenkomst voort te zetten⁷.

⁶ ECLI:NL:TGZCTG:2013:YG2612

⁷ ECLI:NL:TGZCTG:2019:225

De tandarts moet de patiënt bij openstaande rekeningen bij voorkeur schriftelijk wijzen op zijn plicht te betalen en hem duidelijk maken wat de consequenties zijn als hij niet aan de plicht voldoet.⁸ Alleen dan kan de behandelingsovereenkomst beëindigd worden. Daarbij geldt dat de tandarts wel spoedzorg moet blijven leveren.

Het kan voorkomen dat een patiënt vanwege zijn financiële situatie niet in staat is om de rekening(en) te betalen. In dat geval is het aan te raden het gesprek met de patiënt aan te gaan en gezamenlijk te zoeken naar de mogelijkheden. Gedacht kan worden aan het spreiden van de kosten of aan goedkopere behandelopties in de toekomst. Voor meer informatie zie het KNMT [**nieuwsbericht over rechtspraak in de tandartspraktijk; behandeling onder bewind.**](#)

Als de tandarts op grond van de hierboven genoemde financiële reden over wil gaan tot het beëindigen van de behandelingsovereenkomst dan moet hij, naast de zorgvuldigheidseisen uit paragraaf 5.2, nog aandacht geven aan de volgende punten.

- De tandarts geeft vooraf duidelijke informatie over de betalingswijze die hij hanteert. Dit kan bijvoorbeeld bij de informatie tijdens de inschrijving of vermeld worden op de praktijkwebsite.
- De tandarts hanteert bij voorkeur algemene voorwaarden waarin betalingswijze, betalingstermijn, incassokosten en rente staan vermeld. Het is aan te bevelen de KNMT betalingsvoorwaarden te hanteren. Maakt de tandarts gebruik van een factoringmaatschappij dan hanteren zij eigen voorwaarden, wees als tandarts bewust van de inhoud en verwijst de patiënt naar deze betalingsvoorwaarden.
- Eventuele vragen over de rekening dienen door de tandarts binnen 4 weken na verzoek van patiënt te worden beantwoord.
- De tandarts brengt bij een behandeling van €250 of meer een begroting uit aan de patiënt.
- De tandarts wijst de patiënt op de openstaande rekening(en) en waarschuwt in eerste instantie de patiënt mondeling. Ook legt de tandarts uit dat als de rekening niet betaald wordt de behandelingen opgeschort kunnen worden en uiteindelijk de behandelingsovereenkomst beëindigd kan worden. De mondelinge waarschuwing wordt schriftelijk bevestigd.
- Indien dit niet het gewenste effect heeft, waarschuwt de tandarts de patiënt schriftelijk dat als de openstaande rekening(en) niet alsnog binnen een nader te stellen termijn betaald wordt, de behandeling wordt opgeschort.
- Indien dit eveneens niet leidt tot het gewenste effect, beëindigt de tandarts de behandelingsovereenkomst en stuurt met vermelding van redenen een schriftelijke bevestiging van de opzegging.
- De tandarts zal spoedzorg, zoals vastgelegd in de [**KNMT-praktijkrichtlijn Opvang tandheelkundige spoedgevallen buiten reguliere openingstijden**](#), voortzetten of zorgt in overleg met patiënt voor hulp door een andere tandarts totdat de patiënt een nieuwe tandarts heeft gevonden.

5.1.5. Aanzienlijk belang van de tandarts

De tandarts kan een aanzienlijk belang hebben waardoor de voorzetting van de behandelingsovereenkomst niet meer van hem kan worden gevraagd. Dit kan een praktische of persoonlijke reden zijn. Een praktische reden is bijvoorbeeld dat de tandarts (tijdelijk) stopt met zijn praktijk. Denk aan arbeidsongeschiktheid of pensioen, of een tuchtrechtelijke maatregel zoals een doorhaling. Een voorbeeld van een persoonlijke reden is dat de tandarts gevoelens heeft ontwikkeld voor een patiënt, waardoor hij (mogelijk) de vereiste professionele distantie onvoldoende in acht kan nemen.

5.2 Zorgvuldigheidseisen

Op grond van (één of meer) bovengenoemde gewichtige redenen mag de tandarts besluiten een behandelingsovereenkomst te beëindigen. Hij moet hierbij hebben voldaan aan de volgende zorgvuldigheidseisen.

⁸ Dit geldt voor gevallen waarin de tandarts geen gebruik maakt van factoring. Bij gebruik van factoring zal de factoringmaatschappij de voorwaarden aan de patiënt duidelijk moeten maken.

a. Herhaaldelijk waarschuwen en proberen de relatie te herstellen

De mededeling dat de tandarts de behandelingsovereenkomst wil beëindigen mag voor de patiënt niet uit de lucht komen vallen. Er moet vooraf herhaaldelijk zijn gewaarschuwd en zijn aangedrongen op verandering van de omstandigheden die aanleiding zijn voor de beëindiging⁹. De tandarts heeft ook geprobeerd om de beschadigde behandelrelatie nog te herstellen¹⁰. Het advies is om daarbij met de patiënt afspraken te maken over wat wel en niet wenselijk is binnen de behandelrelatie en deze afspraken en gegeven waarschuwingen vast te leggen in het patiëntendossier.

b. Communicatie en documentatie

Wanneer de tandarts een behandelingsovereenkomst wil beëindigen vanwege een blijvend onhoudbare situatie, moet hij de patiënt hierover vooraf informeren. Het uitgangspunt is dat de tandarts, indien de situatie dit toelaat, dit besluit in een persoonlijk gesprek met de patiënt toelicht¹¹. Dit geldt zeker ook wanneer de behandelingsovereenkomst wordt opgezegd vanwege een conflict met iemand anders dan de patiënt zelf.

Het is aan te bevelen dat de tandarts na het gesprek met de patiënt schriftelijk de beëindiging van de behandelingsovereenkomst en de reden daartoe bevestigt. Dit geldt ook als de patiënt hier zelf niet om vraagt. Ook verdient het aanbeveling om informatie over de afspraken rond beëindiging in deze bevestiging op te nemen. Bijvoorbeeld informatie over zoeken naar een andere tandarts.

c. Redelijke termijn

Wanneer de tandarts de behandelingsovereenkomst opzegt moet hij hierbij een redelijke termijn in acht nemen en de patiënt hierover duidelijk informeren. Welke termijn redelijk is, hangt af van de omstandigheden van het geval. In het algemeen zijn van belang:

- De ernst van de situatie van de patiënt en daarmee de afhankelijkheid van de zorg.
- De aard en duur van de tandarts-patiëntrelatie.
- De termijn die nodig is om een aanvaardbaar alternatief te vinden.

d. Voortzetten van noodzakelijke hulp

De tandarts moet, tot de patiënt voor de reguliere zorg terecht kan bij een andere tandarts, de spoedzorg verlenen zoals vastgelegd in de **KNMT-praktijkrichtlijn 'Opvang tandheelkundige spoedgevallen buiten reguliere openingstijden'**. In overleg met de patiënt kan voor hulp door een andere tandarts worden gekozen.

e. Medewerking verlenen om elders zorg te ontvangen

De tandarts dient, met toestemming van de patiënt (of zijn vertegenwoordiger), alle relevante (behandel)informatie aan andere tandartsen te verstrekken. De praktijk bewaart het patiëntendossier totdat dit overgedragen kan worden aan de nieuwe tandarts.

⁹ ECLI:NL:TGZRZWO:2019:128 en ECLI:NL:RBMNE:2015:9114

¹⁰ ECLI:NL:RBMNE:2015:9114

¹¹ ECLI:NL:TGZCTG:2011:YG1287

6 Wanneer kan de patiënt een behandelingsovereenkomst beëindigen?

De patiënt kan een behandelingsovereenkomst in principe altijd opzeggen. Dit vloeit voort uit het feit dat hij volgens de WGBO altijd toestemming moet geven voor een behandeling. Hij kan deze toestemming dus ook weigeren of intrekken.

6.1 Zorgvuldigheidseisen

Ongeacht de reden van beëindiging van de behandelingsovereenkomst door de patiënt heeft de tandarts ook in dit geval te maken met een aantal zorgvuldigheidseisen die voortvloeien vanuit de KNMT-richtlijn patiëntendossier.

a. Communicatie en documentatie

Om de behandelingsovereenkomst op een goede manier af te sluiten, moet de tandarts navraag doen over de reden van beëindiging. Dit geeft de mogelijkheid van reflectie op het eigen handelen of de wijze van communiceren. Hierna kunnen nog afspraken worden gemaakt met de patiënt over de termijn van de beëindiging, de afronding van eventueel lopende behandelingen, het beschikbaar zijn voor spoedklachten of het bieden van hulp voor het vinden van een andere tandarts. De gemaakte afspraken worden vastgelegd in het patiëntendossier en schriftelijk aan de patiënt meegegeven.

b. Verlenen van medewerking

Voordat de behandelingsovereenkomst is beëindigd, moet de tandarts zich inspannen om te zorgen dat eventuele lopende behandelingen op een zorgvuldige wijze worden afgehandeld, afgebouwd of worden overgenomen door een andere tandarts. Weigert de patiënt hieraan mee te werken, dan kan van de tandarts niet worden verwacht dat hij eindeloos pogingen doet om (verwijzing voor) verdere behandeling of nazorg te verlenen, zolang patiënt nog geen andere tandarts heeft gevonden.

Zodra de patiënt een andere tandarts heeft gevonden, draagt de tandarts de behandeling en relevante patiëntgegevens met toestemming van de patiënt aan hem over. Weigert de patiënt dit, dan hoeft de tandarts niet eindeloos pogingen te doen om wel toestemming van de patiënt te verkrijgen. Hij moet het patiëntendossier dan bewaren volgens de geldende bewaartermijn. Hierover is meer informatie te vinden in de [KNMT-richtlijn patiëntendossier](#).

7 Behandelingsovereenkomst met familieleden van de tandarts

Binnen de mondzorg is het niet ongebruikelijk dat een tandarts bij een familielid een controle uitvoert of een behandeling verricht. Of dat een familielid de tandarts om advies vraagt. Dankzij persoonlijke betrokkenheid kan een tandarts al goed op de hoogte zijn van de wensen, historie en persoonlijke omstandigheden van de patiënt. Dan is het een pré voor de behandeling. Aan de andere kant kunnen familiebanden soms de behandelrelatie vertroebelen of het lastig maken om professionele distantie te bewaren. Het is van belang als tandarts bewust te zijn van de professionele distantie en deze te bewaken.

Een ander aspect bij het behandelen van familieleden is het declareren van deze zorg. Zorgverzekeraars hanteren wat dat betreft verschillende polisvoorwaarden: sommige verzekeraars vergoeden zorg aan familieleden niet of slechts deels.